

ความเห็นของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีการห้ามขายสินค้าของคู่แข่งในตลาดเครื่องตีบ่ารุงกำลัง

ระหว่าง { คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ผู้กล่าวหา
บริษัท เอ็ม-๑๕๐ จำกัด ผู้ถูกกล่าวหา

ข้อร้องเรียน

ผู้ร้องที่ ๑, ๒ และผู้ร้องที่ ๓, ๔ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ ตามลำดับ สรุปความได้ว่า เมื่อประมาณปลายปี ๒๕๕๔ ผู้ถูกกล่าวหาได้ห้ามผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง หากไม่ปฏิบัติตามผู้ถูกกล่าวหาจะหยุดส่งสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ถูกกล่าวหาให้กับผู้ร้องทั้งสี่ หลังจากนั้นประมาณเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกกล่าวหาได้หยุดส่งสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องทั้งสี่ เนื่องจากผู้ร้องทั้งสี่ยังคงจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงอยู่ต่อไป นอกจากนี้จะหยุดจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องทั้งสี่แล้ว ผู้ร้องทั้งสี่ยังสูญเสียโอกาสในการซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราอื่น ๆ ที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบริษัทในเครือของผู้ถูกกล่าวหาผลิตหรือจัดจำหน่าย ทำให้ผู้ร้องทั้งสี่ต้องหาซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากแหล่งจำหน่ายอื่นเพื่อมาจำหน่ายให้กับลูกค้าของผู้ร้องทั้งสี่ แต่ก็ประสบปัญหาเนื่องจากต้องซื้อในราคาที่สูงขึ้น หรือต้องเสียค่าขนส่งเพิ่มขึ้น ทำให้ต้นทุนสินค้าสูงขึ้น และสูญเสียลูกค้าบางรายไป เกิดความเสียหายต่อธุรกิจ กำไรลดลง การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกกล่าวหาถือเป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดกระทำต่อผู้ร้องทั้งสี่อย่างไม่เป็นธรรมตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐานของคณะอนุกรรมการสอบสวน ในส่วนของผู้ร้องที่ ๑ รับฟังได้ว่า ผู้ร้องที่ ๑ จำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ใช้ชื่อร้านว่า จ. โดยจะซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากร้าน บ. ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหาประมาณเดือนละ ๗,๐๐๐ ลัง (บรรจุลังละ ๕๐ ขวด) นอกจากนี้ยังสั่งซื้อเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราลิโพวิตันตี และเอ็มสปอร์ตจากร้าน ท. ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายของบริษัท ล. อีกด้วย ในส่วนของผู้ร้องที่ ๑ นั้น ร้าน บ. จะมีข้อกำหนดว่า จะต้องสั่งซื้อขั้นต่ำเดือนละ ๔,๔๐๐ ลัง ทุกสามเดือนผู้ร้องที่ ๑ จะได้รับเงินคืนในอัตราครึ่งละสองบาท และทุกปีจะคืนเงินให้ผู้ร้องที่ ๑ อีกครึ่งละสองบาท พร้อมบัตรโดยสารเครื่องบินไปเที่ยวยุโรปหนึ่งใบพร้อมแพคเกจ และปีละหนึ่งครั้งผู้ถูกกล่าวหาจะจัดเลี้ยง

/ให้กับ...

ให้กับผู้ที่เป็นซัพเอเยนต์ พร้อมจ้บรางวัลและแจกของชำร่วย ผู้ร้องที่ ๑ ยังเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงอีกด้วย ต่อมาเมื่อประมาณปลายปี ๒๕๕๔ พนักงานของผู้ถูกกล่าวหา ได้ขอให้ผู้ร้องที่ ๑ ชะลอการจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง และต่อมาได้ขอให้ผู้ร้องที่ ๑ หยุดจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงโดยสิ้นเชิง แต่ผู้ร้องที่ ๑ มิได้ปฏิบัติตาม ผู้ถูกกล่าวหา จึงงดจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องที่ ๑ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ทำให้ธุรกิจของผู้ร้องที่ ๑ ได้รับความเสียหาย เพราะมีสินค้าไม่ครบทำให้เสียลูกค้าบางรายที่ต้องไปซื้อเครื่องดื่ม บำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากร้านค้าอื่นแทน ทำให้ผู้ร้องที่ ๑ เสียโอกาสในการขายสินค้าประเภทอื่น เช่น เหล้า เบียร์ บุหรี่ เป็นต้น เพราะลูกค้าต้องการซื้อสินค้าครบทุกรายการในร้านเดียวกัน ผู้ร้องที่ ๑ ไม่สามารถหาซื้อเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากตัวแทนจำหน่ายของผู้ถูกกล่าวหา รวมทั้งสินค้าอื่น ๆ ของบริษัท อ. ซึ่งเป็นบริษัทในเครือเดียวกับผู้ถูกกล่าวหา ทำให้ผู้ร้องที่ ๑ ต้องไปหาซื้อเครื่องดื่มบำรุงกำลัง ตราเอ็ม-๑๕๐ จากห้างโมเดิร์นเทรด หรือจากร้านค้าย่อยอื่น ซึ่งมีราคาแพงกว่าและต้องเสียค่าขนส่งเอง เพื่อนำมาจำหน่าย ทำให้ไม่มีกำไร นอกจากนี้ กรณีลูกค้าของผู้ร้องที่ ๑ ที่สั่งซื้อเครื่องดื่มบำรุงกำลัง ตราเอ็ม-๑๕๐ จากผู้ร้องที่ ๑ ครั้งละหนึ่งร้อยลังขึ้นไป ผู้ถูกกล่าวหา ก็จะเข้าไปพบกับลูกค้าของผู้ร้องที่ ๑ รายนั้น และแนะนำให้ไปซื้อสินค้าจากผู้จำหน่ายรายอื่นแทนผู้ร้องที่ ๑ ทำให้ผู้ร้องที่ ๑ ได้รับความเสียหาย มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XXX,XXX - XXX,XXX บาท

ในส่วนของผู้ร้องที่ ๒ รับฟังได้ว่า ผู้ร้องที่ ๒ จำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี โดยซื้อสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ประจำจังหวัดปทุมธานีของผู้ถูกกล่าวหา ผู้ร้องที่ ๒ ไม่เคยสั่งซื้อสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ตรงจากผู้ถูกกล่าวหา ในการชำระสินค้าสินค้านั้นส่วนใหญ่ผู้ร้องที่ ๒ จะชำระโดยโอนเงินเข้าบัญชีของตัวแทน จำหน่ายจังหวัดปทุมธานีโดยตรง บางครั้งตัวแทนจำหน่ายจังหวัดปทุมธานีก็จะแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๒ โอนเงินเข้า บัญชีผู้ถูกกล่าวหาโดยตรง และบางครั้งผู้ร้องที่ ๒ ก็ชำระเงินสดให้แก่ตัวแทนจำหน่ายจังหวัดปทุมธานี ก่อนมีการส่งมอบสินค้า ในการสั่งซื้อสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ นั้น ตัวแทนจำหน่าย จังหวัดปทุมธานีกำหนดให้ผู้ร้องที่ ๒ ต้องสั่งซื้อในปริมาณสิบคันรถหกล้อต่อเดือน (รถบรรทุกหกล้อหนึ่งคัน จะบรรทุกได้ ๓๓๐ ลัง แต่ละลังบรรจุลังละ ๕๐ ขวด) จึงจะสามารถซื้อได้ในราคาของซัพเอเยนต์ ซึ่งจะถูกกว่า ราคาซื้อขายตามร้านโมเดิร์นเทรดทั่วไป ส่วนสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราอื่น เช่น ลิโพวิตันตี หรือเอ็มสปอร์ต นั้น ตัวแทนจำหน่ายจังหวัดปทุมธานีจะไม่ได้กำหนดปริมาณในการสั่งซื้อแต่อย่างใด ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ร้องที่ ๒ เริ่มนำเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงมาจำหน่าย จากนั้นอีกประมาณสองปี ผู้ร้องที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงอย่างไม่เป็นทางการ และได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงอย่างเป็นทางการในจังหวัดปทุมธานี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เนื่องจากผู้ร้องที่ ๒ สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง ได้ในปริมาณ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยอดจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ถูกกล่าวหา ก็มีปริมาณที่ลดลง ประมาณปลายปี ๒๕๕๔ ผู้ถูกกล่าวหาได้เริ่มลดปริมาณการส่งเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องที่ ๒ จากปกติที่จะส่งให้ในปริมาณสิบคันรถสิบล้อต่อเดือน เหลือแปดคันรถสิบล้อต่อเดือน และลดจำนวนเหลือเพียงสามคันรถสิบล้อต่อเดือน พนักงานขายของผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๒ ทราบว่า สาเหตุที่ลดปริมาณการส่งสินค้าให้เนื่องจากผู้ร้องที่ ๒ จำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง ต่อมาประมาณปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ พนักงานของผู้ถูกกล่าวหาได้แจ้งผู้ร้องที่ ๒ ว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีนโยบายว่าหากภายในสิ้นเดือนพฤษภาคมนี้ ผู้ร้องที่ ๒ ยังไม่หยุดจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง

/ผู้ถูกกล่าวหา...

ผู้ถูกกล่าวหาที่จะหยุดส่งเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ รวมทั้งเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราลิโพวิตันดี และเอ็มสปอร์ตซึ่งเป็นสินค้าของผู้ผลิตที่อยู่ในเครือเดียวกันกับผู้ถูกกล่าวหาให้แก่ผู้ร้องที่ ๒ แต่ผู้ร้องที่ ๒ ปฏิเสธและยังคงจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาจึงหยุดจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ รวมทั้งตราอื่นดังกล่าวข้างต้นให้แก่ผู้ร้องที่ ๒ โดยสิ้นเชิง ผู้ร้องที่ ๒ ได้พุดคุยเรื่องดังกล่าวกับตัวแทนจำหน่ายรายอื่น ๆ และทราบว่างานของพนักงานของผู้ถูกกล่าวหาที่แจ้งให้ผู้ร้องที่ ๒ หยุดจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงนั้นแจ้งให้บุคคลอื่นเข้าใจว่า การห้ามผู้ร้องที่ ๒ จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงเป็นการดำเนินการของพนักงานคนนั้นเองมิใช่นโยบายของผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องที่ ๒ ทำให้ผู้ร้องที่ ๒ ไม่มีสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จำหน่าย และกระทบไปถึงเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราลิโพวิตันดี และเอ็มสปอร์ต อีกด้วย เนื่องจากเป็นสินค้าของผู้ผลิตที่อยู่ในเครือเดียวกันกับผู้ถูกกล่าวหา ร้านของผู้ร้องที่ ๒ เป็นร้านค้าส่งจำเป็นต้องมีสินค้าครบทุกรายการเพื่อจำหน่ายให้กับลูกค้า เมื่อมีสินค้าไม่ครบทุกรายการทำให้ลูกค้าของผู้ร้องที่ ๒ กวาร์้อยละห้าสิบไม่มาซื้อสินค้าที่ร้านของผู้ร้องที่ ๒ อีก ผู้ร้องที่ ๒ พยายามหาซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงตราเอ็ม-๑๕๐ ลิโพวิตันดี และเอ็มสปอร์ต ทั้งจากตัวแทนจำหน่ายในพื้นที่ และตัวแทนจำหน่ายในจังหวัดใกล้เคียง แต่ได้รับการปฏิเสธว่าไม่สามารถจำหน่ายให้ผู้ร้องที่ ๒ ได้ เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นความผิด ผู้ร้องที่ ๒ จึงต้องไปหาซื้อเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากห้างโมเดิร์นเทรด เช่น แม็คโคร โลตัส หรือจากร้านค้าย่อยอื่น ๆ มาจำหน่ายแทน แต่ก็มีปัญหายากในการหาซื้อสินค้า ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ค้าส่งรายอื่นในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ ลูกค้าขาดความเชื่อมั่น และบางรายก็ไม่ติดต่อซื้อขายกับผู้ร้องที่ ๒ อีกเลย นอกจากนี้ ยังเกิดผลกระทบต่อยอดจำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงที่ผู้ร้องที่ ๒ เป็นตัวแทนจำหน่ายอีกด้วย นโยบายของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวจะต่างจากนโยบายการเป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงที่ไม่เคยมีหรือกำหนดเงื่อนไขห้ามจำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราอื่น ๆ แต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวเป็นผลให้ผู้ร้องที่ ๒ ได้รับความเสียหาย มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XX,XXX บาท

ในส่วนของผู้ร้องที่ ๓ ระบุได้ว่า ผู้ร้องที่ ๓ ประกอบธุรกิจประเภทค้าส่งเครื่องตีบ่ารุงประเภทต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องตีบ่ารุงกำลังในพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้ร้องที่ ๓ เริ่มจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ในช่วงแรกผู้ร้องที่ ๓ จะสั่งซื้อเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากรถส่งสินค้าของบริษัท ข. ต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้เปลี่ยนมาซื้อจากร้าน พ. ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหาในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยผู้ร้องที่ ๓ จะมีสถานะเป็นซัพเอเยนต์ ซึ่งจะมีการแบ่งซัพเอเยนต์ออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ซัพเอเยนต์ระดับเอ (A) ต้องมีปริมาณสั่งซื้อสินค้าตั้งแต่ ๕ คันรถสิบล้อขึ้นไป (หนึ่งคันรถสิบล้อจะบรรทุกเครื่องตีบ่ารุงกำลังได้ ๘๑๐ ลัง และหนึ่งลังจะบรรจุเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ได้ ๕๐ ขวด) ซัพเอเยนต์ระดับบี (B) สั่งซื้อตั้งแต่ ๑ - ๕ คันรถสิบล้อ และซัพเอเยนต์ระดับซี (C) จะต้องสั่งซื้อ ๑ คันรถสิบล้อ ในการสั่งซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จะมีการปรับปริมาณที่ผู้ร้องที่ ๓ จะต้องสั่งซื้อจากเริ่มต้นเดือนละหนึ่งคันรถสิบล้อ และเพิ่มเป็นเดือนละ ๗ - ๘ คันรถสิบล้อ ผู้ร้องที่ ๓ จะชำระเงินค่าสินค้าผ่านตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เมื่อได้รับสินค้า ผู้ร้องที่ ๓ จะต้องจำหน่ายสินค้าตามโครงสร้างราคาที่กำหนดโดยผู้ถูกกล่าวหา หากผู้ร้องที่ ๓ ไม่จำหน่ายสินค้าตามโครงสร้างราคาที่กำหนด ผู้ถูกกล่าวหาที่จะระงับการจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องที่ ๓ แต่ที่ผ่านมาผู้ร้องที่ ๓ ยังไม่เคยถูกระงับการจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ แต่อย่างใด ต่อมาผู้ร้องที่ ๓ ได้สั่งซื้อเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง มาจำหน่ายในปริมาณเดือนละ ๑๐๐ ลัง

บรรจุถังละ ๕๐ ขวด ซึ่งการสั่งซื้อเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงมาจำหน่ายนั้นไม่มีการกำหนดเงื่อนไขหรือกำหนดโครงสร้างราคาแต่อย่างใด ต่อมาประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ พนักงานของผู้ถูกกล่าวหาแจ้งแก่ผู้ร้องที่ ๓ ว่า ปกติแล้วผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้ลูกค้าของผู้ถูกกล่าวหาหยุดจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดง แล้วผู้ถูกกล่าวหาจะชดเชยความเสียหายให้ ด้วยการเสนอผลตอบแทนเพิ่มเติมให้แก่ลูกค้ารายนั้น แต่ในกรณีของผู้ร้องที่ ๓ นั้น เนื่องจากมียอดจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงในปริมาณมากหากผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชดเชยความเสียหายให้ก็จะต้องชดเชยในจำนวนที่สูง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจทำได้ ผู้ถูกกล่าวหาจึงจำเป็นต้องหยุดส่งเครื่องตีบํารุงกำลังเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องที่ ๓ นับแต่บัดนั้น เป็นต้นมาผู้ถูกกล่าวหาก็ไม่ส่งสินค้าเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องที่ ๓ อีกเลย ทำให้ผู้ร้องที่ ๓ ไม่มีเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จำหน่าย รวมทั้งเครื่องตีบํารุงกำลังตราลิโพวิตันดี และตราเอ็มสปอร์ตอีกด้วย เนื่องจากเป็นสินค้าที่ผู้ผลิตอยู่ในเครือเดียวกันกับผู้ถูกกล่าวหา เพื่อแก้ไขปัญหาให้ร้านของผู้ร้องที่ ๓ มีสินค้าครบถ้วนทุกรายการ ผู้ร้องที่ ๓ ต้องซื้อเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากห้างโมเดิร์นเทรด ได้แก่ แม็คโคร หรือโลตัส มาทดแทนในราคาที่สูงขึ้นกว่าที่เคยสั่งซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของจังหวัดขอนแก่น และยังต้องเสียค่าขนส่งเองทำให้ต้นทุนสินค้าสูงขึ้น ไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่เป็นผู้ค้าส่งในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ ลูกค้าขาดความเชื่อมั่น และลูกค้าของผู้ร้องที่ ๓ ที่เป็นร้านค้าปลีกกว่าร้อยละห้าสิบไม่มาซื้อสินค้าจากผู้ร้องที่ ๓ อีกเลย ยอดจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ร้องที่ ๓ ลดลงค่อนข้างมากจากที่เคยจำหน่ายเดือนละ ๖,๐๐๐ ลัง เหลือเพียงเดือนละ ๒๐๐-๓๐๐ ลังเท่านั้น และผู้ร้องที่ ๓ ยังสูญเสียโอกาสในการจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงและสินค้าอื่น ๆ อีกด้วย เนื่องจากลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกจากการที่มีสินค้าไม่ครบถ้วนทุกรายการ ผู้ร้องที่ ๓ สอบถามลูกค้ารายอื่น ๆ ก็พบว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้ดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับบริษัท ร. ซึ่งเป็นซัพพลายเออร์จำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ เช่นเดียวกับผู้ร้องที่ ๓ อีกด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ บริษัท ค. ได้แต่งตั้งผู้ร้องที่ ๓ เป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งบริษัท ค. ไม่ได้มีข้อกำหนดห้ามผู้ร้องที่ ๓ จำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราอื่น ๆ แต่อย่างใด และไม่มีการกำหนดโครงสร้างราคาด้วย คงมีเพียงแนวทางให้มีการจำหน่ายในราคาแนะนำ การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้ร้องที่ ๓ ได้รับความเสียหาย มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XX,XXX – XX,XXX บาท

ในส่วนของผู้ร้องที่ ๔ รับฟังได้ว่า ผู้ร้องที่ ๔ ประกอบกิจการจำหน่ายปลีกและส่งสินค้าเบ็ดเตล็ด เหล้า เบียร์ และเครื่องตีบํารุงกำลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ในส่วนของสินค้าเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ นั้น ผู้ร้องที่ ๔ จะสั่งซื้อจากบริษัท ศ. ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหา โดยมีข้อกำหนดว่า ผู้ร้องที่ ๔ ต้องซื้อสินค้าเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ในปริมาณเดือนละ ๖ - ๗ คันรถสิบล้อ (รถสิบล้อหนึ่งคันจะบรรทุกได้ ๘๑๐ ลัง และหนึ่งลึงจะบรรจุสินค้าเครื่องตีบํารุงกำลัง ๕๐ ขวด) ในการชำระค่าสินค้าผู้ร้องที่ ๔ จะชำระค่าสินค้าด้วยการโอนเงินเข้าบัญชี และจะได้รับส่วนลดเป็นผลตอบแทนด้วย (ส่วนลดท้ายบิล) บริษัท ศ. จะให้โปรโมชั่นตอนสิ้นปีเมื่อจำหน่ายสินค้าได้ตามเป้า โดยจะเป็นการให้ไปเที่ยวต่างประเทศ นอกจากนั้น ผู้ร้องที่ ๔ ยังเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงอีกด้วย การชำระค่าสินค้าก็จะชำระด้วยวิธีโอนเงินให้กับบริษัท ค. และบริษัท ค. เป็นผู้ส่งสินค้าให้แก่ผู้ร้องที่ ๔ ในการเป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงนั้น บริษัท ค. ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขห้ามจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราอื่น ๆ แต่อย่างใด ผู้ร้องที่ ๔ มียอดจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราคาราบาวแดงใกล้เคียงกับยอดจำหน่ายเครื่องตีบํารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ เมื่อประมาณปลายปี ๒๕๕๔ พนักงานของผู้ถูกกล่าวหาเสนอให้ผู้ร้องที่ ๔ หยุดจำหน่าย

เครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง โดยเสนอจะให้ผลประโยชน์เพิ่มเติมแก่ผู้ร้องที่ ๔ แต่ผู้ร้องที่ ๔ ปฏิเสธ โดยให้เหตุผลว่าผู้ร้องที่ ๔ เป็นร้านค้าต้องขายสินค้าตามที่ลูกค้าต้องการและเป็นผลประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๔ ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาลดปริมาณการส่งเครื่องตีบ่ารุงกำลังเอ็ม-๑๕๐ และสินค้าอื่นในเครือของผู้ถูกกล่าวหา จากเดือนละหกคันรถสลิปล้อต่อเดือนเหลือเพียงสี่คันรถสลิปล้อต่อเดือน และต่อมาประมาณเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ พนักงานของผู้ถูกกล่าวหาแจ้งผู้ร้องที่ ๔ ว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีนโยบายที่จะไม่จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ และสินค้าในเครือให้แก่ผู้ร้องที่ ๔ อีกต่อไป เนื่องจากผู้ร้องที่ ๔ ไม่ยอมยุติการจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง ทำให้ผู้ร้องที่ ๔ ต้องไปหาซื้อเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากผู้จำหน่ายรายอื่นที่อยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี ซึ่งมีราคาแพงกว่าถังละ ๒ บาท และต้องปลดบาร์โค้ดที่ปิดอยู่ที่ชวตออกก่อนนำมาจำหน่าย เพื่อไม่ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่า ผู้ร้องที่ ๔ นำสินค้ามาจากจังหวัดสระบุรี มาจำหน่าย แม้ผู้ร้องที่ ๔ อาจซื้อเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากแม่โคโรซึ่งมีราคาเท่ากับที่ซื้อจากจังหวัดสระบุรี แต่กรณีซื้อจากแม่โคโร ผู้ร้องที่ ๔ จะต้องเสียค่าขนส่งเอง ทำให้สินค้าของผู้ร้องที่ ๔ มีต้นทุนสูงขึ้น ผู้ร้องที่ ๔ ประสบความยุ่งยากและเสียเวลามากกว่าเดิมในการหาสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ รวมทั้งสินค้าอื่นในเครือของผู้ถูกกล่าวหาจำหน่าย และการที่ร้านค้าของผู้ร้องที่ ๔ มีสินค้าจำหน่ายไม่ต่อเนื่องเป็นเหตุให้ต้องเสียลูกค้าบางส่วนไป กำไรจากการจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ และสินค้าอื่นในเครือของผู้ถูกกล่าวหาลดลง การกระทำดังกล่าวข้างต้นของผู้ถูกกล่าวหาทำให้ผู้ร้องที่ ๔ ได้รับความเสียหาย มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XX,XXX - XX,XXX บาท

ข้อเท็จจริงของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวนรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด บริษัท อ. เป็นบริษัทแม่ของผู้ถูกกล่าวหา โดยบริษัท อ. ถือหุ้นในบริษัทผู้ถูกกล่าวหาร้อยละ XX และบริษัทผู้ถูกกล่าวหา มีโครงสร้างกรรมการเหมือนกับโครงสร้างกรรมการของบริษัท อ. ผู้ถูกกล่าวหาดำเนินธุรกิจเป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ผ่านช่องทางตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ห้างสรรพสินค้า และหน่วยรถเงินสด โดยในอดีตการจัดจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จะดำเนินการผ่านบริษัท ข. ต่อมาจึงได้จัดตั้งบริษัทผู้ถูกกล่าวหาขึ้น เพื่อให้เป็นผู้จำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ผ่านระบบตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) โดยผู้ถูกกล่าวหาจะจำหน่ายสินค้าตรงให้กับตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหาเพียงอย่างเดียว ร้านค้าที่เป็นซัพเอเยนต์จะต้องซื้อสินค้าของผู้ถูกกล่าวหาจากตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เท่านั้น จะไม่สามารถซื้อสินค้าตรงจากผู้ถูกกล่าวหา ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะชำระเงินค่าสินค้าให้กับผู้ถูกกล่าวหาก่อน ส่วนซัพเอเยนต์ก็จะชำระเงินให้แก่ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จากนั้นผู้ถูกกล่าวหาจะส่งสินค้าตามจำนวนที่ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) สั่ง โดยจะจัดส่งให้กับตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ผู้ถูกกล่าวหาอาจอำนวยความสะดวกในการจัดส่งสินค้าให้กับซัพเอเยนต์ในกรณีที่มียอดการสั่งซื้อกับตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เป็นจำนวนมาก และร้านค้าของซัพเอเยนต์อยู่ในเส้นทางขนส่ง สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของซัพเอเยนต์นั้นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะเป็นผู้กำหนดให้เอง ในกรณีพื้นที่ชนบทห่างไกลนั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะมีรถเข้าไปจำหน่ายโดยตรง ผู้ถูกกล่าวหาจะมีการจัดส่งพนักงานเข้าไปดูแลลูกค้าทั้งที่เป็นเอเยนต์ และซัพเอเยนต์ที่เกิดปัญหาด้านเป้าหมายการจำหน่ายหรือปัญหาอื่น ๆ เช่น สินค้าขาด ลูกค้าต้องการสั่งสินค้าเพิ่ม ต้องการสินค้าด่วน เป็นต้น เพื่อช่วยตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ในการบริหารเป้าหมายการขาย ส่วนการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) นั้นผู้ถูกกล่าวหาจะพิจารณาจากศักยภาพในการจำหน่ายสินค้า เดิมผู้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะได้รับใบประกาศจากผู้ถูกกล่าวหา แต่ต่อมาจะทำสัญญาแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) กับทุกร้านค้าที่ได้รับแต่งตั้งรายชื่อตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหาในเขตจังหวัดปทุมธานี

/ได้แก่...

ได้แก่ บริษัท ว. จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ บริษัท ค. จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. และบริษัท ส. และกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บริษัท จ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ร้าน ต. บริษัท ช. บริษัท ฅ. และบริษัท ท. กรรมการของผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นผู้อนุมัติการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ตามที่ได้รับแจ้งจากฝ่ายขาย และฝ่ายขายจะเป็นผู้กำหนดพื้นที่การขายและส่วนลด โดยการดำเนินการในส่วนนี้ไม่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากกรรมการของผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด รวมทั้งกรณีการยกเลิกการเป็นเอเยนต์ก็เป็นเรื่องที่ฝ่ายขายจะพิจารณาดำเนินการเอง ไม่ต้องได้รับอนุมัติจากกรรมการของผู้ถูกกล่าวหาเช่นกัน ในส่วนราคาจำหน่ายเครื่องตัดบารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะไม่มีการกำหนดโครงสร้างราคา แต่จะกำหนดราคาจำหน่ายเครื่องตัดบารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ไร่ชัดเจน ในราคาขายปลีกขวดละ ๑๐ บาท เนื่องจากเป็นราคามาตรฐาน และเป็นราคากลางของการจำหน่ายเครื่องตัดบารุงกำลังทั่วไปในประเทศไทยสำหรับผู้ค้าหรือผู้บริโภค จึงไม่มีเหตุผลที่ลูกค้าจะไม่จำหน่ายตามราคากลางนั้น มิฉะนั้น ลูกค้ารายอื่นจะได้รับผลกระทบจากราคา และทำให้โครงสร้างราคากลางเสียไป กรณีที่ลูกค้าไม่ปฏิบัติตามโครงสร้างราคา ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะมีการตัดเตือนและไม่ส่งสินค้าให้ อย่างไรก็ตาม ลูกค้ายังสามารถไปซื้อสินค้าได้จากแม่ค้าโครหรือแหล่งอื่น เช่น ห้างสรรพสินค้า ในสัญญาออบสิทธิการจำหน่าย (สัญญาแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย) นั้น จะระบุเงื่อนไขห้ามตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จำหน่ายสินค้าของคู่แข่ง แต่จะไม่มีข้อห้ามดังกล่าวในระดับซัพเอเยนต์แต่อย่างใด โดยตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะเป็นผู้ดูแลร้านซัพเอเยนต์ของตนเอง โดยอาจมีการตัดเตือนหรือบทลงโทษเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายการขาย ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาจะมีนโยบายบริหารการขายให้เพียงระดับตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เท่านั้น ผู้ถูกกล่าวหาทราบจากฝ่ายการตลาดว่ามีตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) บางราย เช่น ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ที่จังหวัดนครราชสีมา นำสินค้าตราอื่นจำหน่ายให้กับลูกค้าที่มาขอซื้อเครื่องตัดบารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการใช้ประโยชน์จากความนิยมในตราสินค้าเอ็ม-๑๕๐ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาต้องใช้งบประมาณและบุคลากรเป็นจำนวนมาก ในการสร้างชื่อเสียงของตราสินค้าเอ็ม-๑๕๐ การกระทำดังกล่าวทำให้เป้าหมายทางการขายของผู้ถูกกล่าวหาไม่บรรลุตามแผนการตลาดที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาได้ตัดเตือนตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ดังกล่าวให้หยุดพฤติกรรมดังกล่าวเสีย แต่ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ดังกล่าวก็ยังไม่หยุดพฤติกรรมนั้น ผู้ถูกกล่าวหาจึงได้งดการส่งสินค้าให้ ประกอบกับมีร้านค้าอื่นที่พร้อมจะเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) รายใหม่ ผู้ถูกกล่าวหาจึงยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) กับตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) รายนั้น ในส่วนของผู้ร้องทั้งสองคน เคยเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เครื่องตัดบารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ โดยผู้ถูกกล่าวหาได้มอบใบประกาศแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ให้ไว้ และผู้ร้องทั้งสองมีข้อตกลงด้วยวาจาจากผู้ถูกกล่าวหาว่าจะไม่จำหน่ายเครื่องตัดบารุงกำลังตราอื่น ๆ แต่ผู้ร้องทั้งสองก็ไม่ได้ปฏิบัติตาม พนักงานของผู้ถูกกล่าวหาจึงได้ตัดเตือนหลายครั้ง รวมทั้งหยุดส่งสินค้าชั่วคราวให้กับผู้ร้องที่ ๑ และ ๒ เป็นระยะเวลาประมาณ ๑ - ๒ เดือน และยังได้เสนอให้ผู้ร้องทั้งสองลงนามในสัญญาแต่งตั้งตัวแทนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ก็ได้รับการปฏิเสธ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ร้องที่ ๑ และ ๒ มีการแทรกเครื่องตัดบารุงกำลังตราคาราบาวแดงให้กับผู้ซื้อแทนเครื่องตัดบารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ และรับแลกสินค้าเครื่องตัดบารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ที่มีความชำรุดแตกหักเสียหาย โดยนำเครื่องตัดบารุงกำลังตราคาราบาวแดงเปลี่ยนคืนให้แทน รวมทั้งมีการขายตัดราคาต่ำกว่าราคากลางที่ผู้ถูกกล่าวหา กำหนด ทำให้ร้านค้าอื่นได้รับความเสียหาย ผู้จัดการภาคกรุงเทพมหานครของผู้ถูกกล่าวหาจึงได้ยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ร้องที่ ๑ และ ๒ แล้วแจ้งรองผู้อำนวยการฝ่ายขายของผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยผู้จัดการภาคกรุงเทพมหานครไม่ได้แจ้งหรือขออนุมัติจากกรรมการของผู้ถูกกล่าวหา ก่อนการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ร้องทั้งสอง เนื่องจากเห็นว่าเป็นอำนาจที่ผู้จัดการภาค

สามารถดำเนินการเองได้ โดยถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาใช้สิทธิตามข้อตกลงที่แต่งตั้งผู้ร้องทั้งสี่เป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) แม้ว่าจะไม่มีการทำสัญญาแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เป็นหนังสือกับผู้ร้องทั้งสี่ โดยเป็นแต่เพียงตกลงด้วยวาจา และมีการมอบใบประกาศแต่งตั้งเอเยนต์ไว้ แต่ก็เป็นวิธีการดำเนินการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ตามปกติที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ซึ่งจะมีเงื่อนไขห้ามตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จำหน่ายสินค้าของคุณคู่แข่งด้วย หากฝ่าฝืนก็จะมีกรยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) การที่ต้องกำหนดเงื่อนไขไว้เช่นนี้ก็เพื่อป้องกันความลับทางการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งความลับในด้านการส่งเสริมการขาย ซึ่งหากคู่แข่งล่วงรู้ถึงความลับดังกล่าวก็จะกระทบต่อแผนการดำเนินธุรกิจของผู้ถูกกล่าวหาได้ แต่แม้จะมีการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ร้องทั้งสี่ แต่ผู้ร้องทั้งสี่ก็ยังคงซื้อสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ได้จากช่องทางจำหน่ายอื่น ๆ เช่น ร้านค้าหรือห้างโมเดิร์นเทรดอย่างไรก็ดี ผู้ถูกกล่าวหาใช้บาร์โค้ดในการควบคุมไม่ให้ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) นำสินค้าไปขายนอกเขตพื้นที่ที่กำหนด ดังนั้น ผู้ร้องทั้งสี่จะไม่สามารถซื้อเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) รายอื่นได้ แต่การใช้บาร์โค้ดในการควบคุมการขายนั้นก็เพื่อมิให้กระทบต่อยอดขายของตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) แต่ละราย มิได้มีไว้เพื่อกีดกันมิให้มีการซื้อสินค้าแต่อย่างใด ดังนั้น การยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ร้องทั้งสี่จึงเป็นแนวทางปฏิบัติปกติของธุรกิจประเภทนี้ การใช้การฝ่าฝืนต่อกฎหมายแต่อย่างใดไม่ ผู้ถูกกล่าวหาไม่เคยสั่งการหรือมีนโยบายที่ก่อให้เกิดการค้าขายที่ไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ถูกกล่าวหาได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว โดยมีนาย ป. กรรมการของผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ชำระบัญชี เหตุที่มีการเลิกบริษัทผู้ถูกกล่าวหาเนื่องจากมีการปรับโครงสร้างของบริษัทในเครือบริษัท อ. ทั้งหมดเพื่อเตรียมการเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และจะมีบริษัท ก. เป็นผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ แทนผู้ถูกกล่าวหา รวมทั้งได้ออนทรัพย์สินและพนักงานของผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมด และสัญญาแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ไปยังบริษัท ก. ด้วย แต่ขณะนี้การชำระบัญชีของผู้ถูกกล่าวหายังไม่แล้วเสร็จ จึงยังไม่ได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัย ดังนี้

๑. ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาด และใช้อำนาจเหนือตลาดในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

๒. ผู้ถูกกล่าวหากระทำการใด ๆ อันมิใช่การแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และมีผลเป็นการทำลาย ทำให้เสียหาย ขัดขวาง กีดกัน หรือจำกัดการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจอื่น หรือเพื่อมิให้ผู้อื่นประกอบธุรกิจ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

๓. ผู้ถูกกล่าวหาได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว แต่อยู่ระหว่างการชำระบัญชีจะสามารถรับผิดหรือถูกดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการแรก คือ ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาด และใช้อำนาจเหนือตลาดในลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

ในการพิจารณาว่าผู้ประกอบการรายใดจะเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่ ต้องพิจารณาตลาดสินค้า (Product Market) และตลาดทางภูมิศาสตร์ (Geographic Market) ก่อนเป็นเบื้องต้น ในข้อนี้ปรากฏข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่า สินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังเป็นสินค้าควบคุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๒๑๔ พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดส่วนผสมหลักคือ คาเฟอีนต้องน้อยกว่า ๕๐ มิลลิกรัม ต่อขนาดบรรจุ ๑๐๐ - ๑๕๐ มิลลิลิตร และมีการกำหนดส่วนผสมเพิ่มเติม เช่น วิตามินบี ๑ ระหว่าง ๐.๕ - ๒๐ มิลลิกรัม วิตามินบี ๒ ระหว่าง ๑.๓ - ๑.๗๕ มิลลิกรัม ผู้ผลิตสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังในประเทศไทยมีทั้งสิ้น ๔ ราย ได้แก่ ๑. บริษัท อ. ซึ่งแต่งตั้งบริษัท เอ็ม-๑๕๐ จำกัด ผู้ถูกกล่าวหา และบริษัท ย. เป็นผู้จัดจำหน่าย ๒. บริษัท ซ. จำกัด ซึ่งแต่งตั้งบริษัท ด. จำกัด เป็นผู้จัดจำหน่าย ๓. บริษัท ค. จำกัด ได้จัดจ้าง บริษัท ข. เป็นตัวแทนจำหน่าย ซึ่งสัญญาจัดจ้างหมดอายุในเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ และต่อมาได้แต่งตั้ง บริษัท ต. เป็นผู้จัดจำหน่ายตั้งแต่วันที่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ และ ๔. บริษัท บ. จำกัด ซึ่งจ้างโรงงาน ฮ. ผลิตสินค้าให้ โดยบริษัท บ. เป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าเอง ตลาดสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังจึงเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) รูปแบบการจำหน่ายนั้น มีทั้งที่ผู้ผลิตจำหน่ายสินค้าเองและตั้งบริษัทเพื่อจัดจำหน่ายสินค้า กรณีที่แต่งตั้งบริษัทจัดจำหน่ายสินค้านั้น บริษัทผู้จัดจำหน่ายสินค้าจะจำหน่ายสินค้าต่อไปที่ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) และหาลูกค้าปลีกขนาดใหญ่ และจากนั้นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะจำหน่ายสินค้าต่อให้ลูกค้าประเภทร้านค้าซบเอเยนต์ ร้านค้าชาบู และร้านค้าปลีกทั่วไป ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะมีร้านซบเอเยนต์ที่เป็นเครือข่ายของตนเอง นอกจากนี้บริษัทผู้จัดจำหน่ายยังมีหน่วยรถเงินสดนำสินค้าเข้าไปจำหน่ายให้แก่ร้านค้าปลีกรายย่อยเล็ก ๆ ที่มีกำลังซื้อน้อยในพื้นที่ชนบทห่างไกลจากจังหวัด ในเครื่องดื่มบำรุงกำลังหนึ่งขวดจะมีส่วนผสมหลัก ได้แก่ คาเฟอีน (Caffeine) ไม่เกิน ๕๐ มิลลิกรัม เทารีน (Taurine) ๐.๑๓ - ๑.๕ กรัม อินโนซิทอล (Inositol) ๒๕ - ๗๕ มิลลิกรัม และซูโครสหรือน้ำตาลทราย (Sucrose) ตลาดเครื่องดื่มบำรุงกำลังจะถูกแบ่งเป็นสองลักษณะตามโครงสร้างราคา คือ ๑. ตลาดระดับบน ได้แก่ เครื่องดื่มบำรุงกำลังตราลิโพวิตันดี เรดดี ซอร์ส และ CZ ซึ่งจะจำหน่ายในราคาขวดละ ๑๒-๑๕ บาท และ ๒. ตลาดระดับล่าง ได้แก่ เครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ คาราบาวแดง กระทั่งแดง ทีโอเป็กซ์-แอล ซูเปอร์ลูทง และฉลาม ซึ่งจะจำหน่ายในราคาขวดละ ๑๐ บาท ผู้บริโภคที่นิยมบริโภคเครื่องดื่มบำรุงกำลังที่อยู่ในกลุ่มตลาดล่างจะไม่นิยมเปลี่ยนไปบริโภคเครื่องดื่มบำรุงกำลังที่อยู่ในกลุ่มตลาดบนเนื่องจากมีราคาสูงกว่าและยึดติดในรสชาติของเครื่องดื่มบำรุงกำลังที่อยู่ในกลุ่มตลาดล่าง

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า สินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังเป็นสินค้าควบคุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๒๑๔ พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดส่วนผสมหลักไว้ แม้ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดื่มบำรุงกำลังทั้งสองกลุ่มจะไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มผู้บริโภคจะแยกกันอย่างชัดเจนโดยใช้โครงสร้างทางราคา โดยเฉพาะสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังในตลาดระดับล่างทุกตราจะจำหน่ายในราคา ๑๐ บาทเท่ากัน และผู้บริโภคเครื่องดื่มบำรุงกำลังในกลุ่มตลาดระดับล่างจะไม่นิยมเปลี่ยนไปบริโภคเครื่องดื่มบำรุงกำลังในกลุ่มตลาดระดับบน ดังนั้น ตลาดสินค้า (Product Market)

ของเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จึงเป็นสินค้าที่จัดอยู่ในกลุ่มตลาดระดับล่าง และเมื่อพบว่าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังทั้งในกลุ่มตลาดระดับบนและตลาดระดับล่างต่างก็มีการจำหน่ายในทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย จึงเห็นว่า ตลาดทางภูมิศาสตร์ (Geographic Market) ของเครื่องตี๋มบำรุงกำลัง จึงเป็นตลาดเดียวกันทั่วทั้งประเทศไทย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อมา คือ ส่วนแบ่งตลาดของผู้ถูกกล่าวหา ในข้อนี้ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งหรือหลายรายในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการหนึ่งซึ่งมีส่วนแบ่งการตลาดและยอดเงินขายเกินกว่าที่คณะกรรมการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้โดยให้พิจารณาสภาพการแข่งขันของตลาดด้วย ซึ่งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการได้ออกประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ กำหนดส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายของธุรกิจที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์เป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ดังต่อไปนี้ ข้อ ๑ ผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการหนึ่ง ที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาร้อยละห้าสิบขึ้นไป และมียอดเงินขาย ในปีที่ผ่านมาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป หรือ ข้อ ๒ ผู้ประกอบธุรกิจสามรายแรกในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันตั้งแต่ร้อยละเจ็ดสิบห้าขึ้นไป และมียอดเงินขายในปีที่ผ่านมาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ยกเว้นผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าร้อยละสิบ หรือมียอดเงินขายในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าหนึ่งพันล้านบาท

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องทั้งสองชี้แจงว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้ห้ามมิให้ผู้ร้องจำหน่ายเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงนั้นเกิดขึ้นในช่วงปลายปี ๒๕๕๔ ดังนั้น การพิจารณาส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ถูกกล่าวหา จึงต้องพิจารณาส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายในปี ๒๕๕๓ ซึ่งในข้อนี้ สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าได้รวบรวมข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ในปี ๒๕๕๓ ตลาดเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตลาดล่างมีลักษณะเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) มีผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเครื่องตี๋มบำรุงกำลังทั้งสิ้นเพียงสี่ราย ซึ่งมีรายชื่อผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนแบ่งตลาด และยอดเงินขาย ตามลำดับ ดังนี้ ๑. บริษัท เอ็ม-๑๕๐ จำกัด ส่วนแบ่งตลาด ร้อยละ ๖๔.๓๐ ยอดเงินขาย X,XXX ล้านบาท ๒. บริษัท ค. ส่วนแบ่งตลาด ร้อยละ ๑๖.๐๕ ยอดเงินขาย X,XXX ล้านบาท ๓. บริษัท ด. ส่วนแบ่งตลาด ร้อยละ ๑๓.๒๑ ยอดเงินขาย X,XXX ล้านบาท และ ๔. บริษัท ย. ส่วนแบ่งตลาด ร้อยละ ๖.๔๔ ยอดเงินขาย XXX ล้านบาท ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในปี ๒๕๕๓ ผู้ถูกกล่าวหามีส่วนแบ่งตลาดเกินกว่าร้อยละห้าสิบและมียอดเงินขายเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท จึงเป็นผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาดตามความในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ถูกกล่าวหาใช้อำนาจเหนือตลาดในลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

ในข้อนี้ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือขายสินค้าหรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรม (๒) กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่เป็น

การบังคับโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมอย่างไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นลูกค้าของตนต้องจำกัด การบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น (๓) ระวัง ลด หรือจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ การจำหน่าย การส่งมอบ การนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำลาย หรือทำให้เสียหายซึ่งสินค้าเพื่อลดปริมาณให้ต่ำกว่าความต้องการของตลาด (๔) แทรกแซงการประกอบธุรกิจ ของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ในข้อนี้ได้ความจากผู้ร้องทั้งสองที่ฟังได้สอดคล้องกันว่า ผู้ร้องทั้งสองมีสถานะ เป็นซัพเอเยนต์จำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ถูกกล่าวหา ต่อมาประมาณปลายปี ๒๕๕๔ นาย ด. ผู้จัดการภาคกรุงเทพมหานคร และนาย ช. ผู้จัดการภาคอีสานพนักงานของผู้ถูกกล่าวหาได้ห้ามมิให้ ผู้ร้องทั้งสองจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง มิฉะนั้นผู้ถูกกล่าวหาจะไม่ส่งสินค้าเครื่องตีบ่ารุง กำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องทั้งสอง เมื่อผู้ร้องทั้งสองปฏิเสธและไม่ดำเนินการตามข้อห้ามของนาย ด. และนาย ช. ที่แจ้งเตือนมาทางวาจา ผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่ส่งสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องทั้งสอง เพื่อจำหน่ายในเขตพื้นที่ของตน

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะให้ถ้อยคำ ว่า ผู้ร้องทั้งสองเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่มีการทำสัญญาแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เป็นหนังสือเป็นแต่ตกลงด้วยวาจา และมีการมอบใบประกาศแต่งตั้งเอเยนต์ไว้ ซึ่งเป็นวิธีการตามปกติ ที่ใช้กันอยู่ในการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) และยังมีข้อตกลงที่ห้ามตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จำหน่าย สินค้าของคู่แข่ง หากฝ่าฝืนก็จะมีกรยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความลับ ทางการค้าโดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการขายของผู้ถูกกล่าวหา แต่กลับปรากฏจากถ้อยคำของนาย ด. และนาย ส. พยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาที่ยอมรับว่า ผู้ถูกกล่าวหากำหนดเงื่อนไขห้ามขายสินค้าของคู่แข่งจริง โดยทำด้วยวาจาก่อนในช่วงแรก แล้วทยอยทำเป็นหนังสือสัญญามอบสิทธิการจำหน่ายสินค้าในภายหลัง แต่ผู้ร้องทั้งสองปฏิเสธไม่ยอมปฏิบัติตามข้อตกลงและยังปฏิเสธไม่ยอมลงนามในสัญญามอบสิทธิที่ผู้ถูกกล่าวหา เสนออีกด้วย แสดงให้เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ ผู้ร้องทั้งสองยังไม่ได้ทำสัญญามอบสิทธิการจำหน่ายสินค้า กับผู้ถูกกล่าวหา ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องทั้งสองให้ถ้อยคำและผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้หักล้างเป็นอย่างอื่นฟังได้ว่า ผู้ร้องทั้งสองสั่งซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหา ไม่ได้ซื้อตรงจากผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของนาย ย. พยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาที่ว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะจำหน่ายสินค้าให้ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เพียงอย่างเดียว โดยร้านค้าที่เป็นซัพเอเยนต์จะซื้อ ผ่านตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ไม่สามารถซื้อตรงกับผู้ถูกกล่าวหาได้ ข้อเท็จจริงจึงเชื่อได้ว่า ผู้ร้องทั้งสองไม่ได้เป็น ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) และไม่ได้มีข้อตกลงไม่จำหน่ายสินค้าของคู่แข่ง แต่ผู้ร้องทั้งสองเป็นเพียงซัพเอเยนต์ ของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น ซึ่งนาย ย. ยังให้ถ้อยคำต่อไปอีกว่า ในระดับซัพเอเยนต์นั้น ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีการห้าม ขายสินค้าของคู่แข่ง ดังนั้น เมื่อนาย ด. และนาย ช. ห้ามผู้ร้องทั้งสองไม่ให้จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลัง ตราคาราบาวแดง มิฉะนั้นจะไม่ส่งสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องทั้งสอง จึงเป็นการกระทำ โดยปราศจากสิทธิและอำนาจตามกฎหมายให้กระทำได้ แม้นายประธาน ไชยประสิทธิ์ กรรมการผู้จัดการ ของผู้ถูกกล่าวหาจะให้ถ้อยคำ ว่า หลักเกณฑ์ และวิธีการหรือเงื่อนไขการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) การกำหนดพื้นที่ขายการให้ส่วนลด ตลอดจนการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) จะอยู่ภายใต้ การดำเนินการของฝ่ายขาย ซึ่งสามารถดำเนินการได้เลยโดยไม่ต้องได้รับอนุมัติจากนายประธานฯ ยกเว้นกรณี การแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เท่านั้นเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบของตน แต่นายประธานฯ ก็ให้ถ้อยคำ

/ยอมรับว่า...

ยอมรับว่า นายประธานฯ เป็นผู้กำหนดนโยบายด้านการตลาด การตั้งราคา และการตั้งเป้าหมาย นาย ด. และนาย ธ. ซึ่งเป็นพนักงานของผู้ถูกกล่าวหาได้ห้ามผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง และงดจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ แก่ผู้ร้องทั้งสี่ จึงเป็นการดำเนินการตามนโยบายทางการตลาดที่นายประธานฯ กรรมการผู้มีอำนาจของผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กำหนดนั่นเอง การกระทำของนาย ด. และนาย ธ. จึงมีผลผูกพันผู้ถูกกล่าวหา ข้อโต้แย้งของผู้ถูกกล่าวหาจึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้น เมื่อนาย ด. และนาย ธ. แจ้งห้ามมิให้ผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดง และเมื่อผู้ร้องทั้งสี่ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามข้อห้ามของบุคคลทั้งสองดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหาถึงดส่งสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องทั้งสี่ การกระทำความดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาดได้กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่เป็นการบังคับผู้ร้องทั้งสี่โดยทางตรงอย่างไม่เป็นธรรม ให้ผู้ร้องทั้งสี่ซึ่งเป็นลูกค้าของผู้ถูกกล่าวหา ต้องจำกัดการซื้อ หรือการจำหน่าย หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากผู้ถูกกล่าวหา ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๕ (๒) อีกทั้งยังถือเป็นการที่ผู้ถูกกล่าวหาแทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้ร้องทั้งสี่ที่มีสถานะเป็นซัพพลายเออร์ของผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๕ (๔) อีกประการหนึ่งด้วย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อมา คือ ผู้ถูกกล่าวหากระทำการใด ๆ อันมิใช่การแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม และมีผลเป็นการทำลาย ทำให้เสียหาย ขัดขวาง กีดกัน หรือจำกัดการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจอื่น หรือเพื่อมิให้ผู้อื่นประกอบธุรกิจ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจตาม มาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

ในข้อนี้ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใด ๆ อันมิใช่การแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม และมีผลเป็นการทำลาย ทำให้เสียหาย ขัดขวาง กีดกัน หรือจำกัดการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจอื่น หรือเพื่อมิให้ผู้อื่นประกอบธุรกิจ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจ” ข้อเท็จจริงจากผู้ร้องทั้งสี่ให้ถ้อยคำสอดคล้องต้องกันว่า ผู้ร้องทั้งสี่เป็นซัพพลายเออร์จำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ถูกกล่าวหา โดยนอกจากผู้ร้องทั้งสี่จะจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้ร้องทั้งสี่ยังจำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราอื่น ๆ อีกด้วย ต่อมาประมาณปลายปี ๒๕๕๔ นาย ด. และนาย ธ. พนักงานของผู้ถูกกล่าวหาได้แจ้งด้วยวาจา ห้ามมิให้ผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราคาราบาวแดงอีกต่อไป ผู้ร้องทั้งสี่ไม่ยินยอมปฏิบัติตามเนื่องจากจำเป็นต้องมีสินค้าที่หลากหลายครบถ้วนตามความต้องการของลูกค้า ผู้ถูกกล่าวหาถึงดจำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องทั้งสี่ นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้ร้องทั้งสี่ไม่สามารถซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราอื่น ๆ หรือสินค้าอื่น ๆ ที่เป็นสินค้าที่บริษัทในเครือของผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ผลิตหรือจำหน่ายอีกด้วย ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของนาย ด. และนาย ส. พยานของฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาว่า ได้ดำเนินการนโยบายดังกล่าวจริง เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องปกติทางการค้าที่จะดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ร้องทั้งสี่ที่ยังคงฝ่าฝืนจำหน่ายสินค้าของคู่แข่ง หลังจากผู้ถูกกล่าวหางดจำหน่ายสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้กับผู้ร้องทั้งสี่แล้ว ผู้ร้องทั้งสี่ได้พยายามหาซื้อสินค้าเครื่องตีบ่ารุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จากแหล่งอื่น ๆ เช่น แม็คโคร แต่จะมีราคาต้นทุนที่สูงกว่า เนื่องจากจะต้องเสียค่าขนส่งเอง และแม้จะซื้อสินค้าจากตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ในเขตพื้นที่อื่น ๆ ก็มีราคาต้นทุนสูงกว่า และยังคงปลดบาร์โค้ดออกก่อนนำมาจำหน่าย เพื่อมิให้ทราบว่าเป็นสินค้าดังกล่าวซื้อมาจากจังหวัดใด ตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์)

บางรายก็ปฏิเสธที่จะจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ร้องทั้งสี่ เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นความผิด ทำให้ผู้ร้องทั้งสี่ ประสบความยุ่งยากลำบากในการหาสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ รวมทั้งสินค้าอื่นที่อยู่ในเครือ ของผู้ถูกกล่าวหาจำหน่าย และสินค้ามีราคาต้นทุนที่สูงขึ้น การที่ผู้ร้องทั้งสี่มีสินค้าจำหน่ายไม่ครบถ้วน และไม่ต่อเนื่องเป็นเหตุให้ลูกค้าขาดความเชื่อมั่น และไม่ได้รับความสะดวกในการซื้อสินค้า ทำให้ต้องเสียลูกค้า บางส่วนไป นอกจากนี้ ผู้ร้องที่ ๑ ยังมีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XXX,XXX - XXX,XXX บาท ผู้ร้องที่ ๒ มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XX,XXX บาท ผู้ร้องที่ ๓ มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XX,XXX - XX,XXX บาท และผู้ร้องที่ ๔ มีกำไรลดลงประมาณเดือนละ XX,XXX - XX,XXX บาท

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องทั้งสี่มิได้เป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของผู้ถูกกล่าวหา แต่เป็นเพียงซัพเอเยนต์ของผู้ถูกกล่าวหา และผู้ร้องทั้งสี่ไม่ได้ทำข้อตกลง ที่จะไม่จำหน่ายสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังคู่แข่งดังได้วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น และผู้ถูกกล่าวหาไม่เคยมีนโยบาย เกี่ยวกับการห้ามจำหน่ายสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังของคู่แข่งให้ผู้ที่เป็นซัพเอเยนต์ต้องปฏิบัติ และตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ร้องทั้งสี่มีอิสระที่จะจำหน่ายสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังได้ทุกตรา การที่ผู้ถูกกล่าวหา เปลี่ยนแปลงนโยบายโดยห้ามมิให้ผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง เชื่อว่าน่าจะเป็น เพราะผู้ร้องทั้งสี่มียอดขายเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดงเป็นจำนวนมาก และผู้ร้องบางราย ถึงกับได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) ของเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง ดังนั้น การที่ ผู้ถูกกล่าวหาห้ามมิให้ผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราคาราบาวแดง และเมื่อผู้ร้องทั้งสี่ ไม่ปฏิบัติตามผู้ถูกกล่าวหา ก็หยุดส่งสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องทั้งสี่ ทำให้ผู้ร้องทั้งสี่ ไม่มีสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ จำหน่าย หรือแม้จะมีจำหน่ายจากการซื้อสินค้ามาจาก โมเดิร์นเทรด หรือร้านค้าอื่น ๆ ก็ตามก็มีต้นทุนราคาสินค้าที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ร้องทั้งสี่ไม่สามารถจำหน่ายสินค้า แข่งขันกับผู้จำหน่ายรายอื่น ๆ ได้ นั่น พฤติกรรมของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าว จึงมิใช่การกระทำที่เป็นการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม และมีผลเป็นการทำให้เสียหาย ชัดขวาง กีดกัน หรือจำกัดการประกอบธุรกิจ ของผู้ร้องทั้งสี่ หรือเพื่อมิให้ผู้ร้องทั้งสี่ประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้าเครื่องตี๋มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ อันเป็นพฤติกรรมที่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อมา คือ ผู้ถูกกล่าวหาได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว แต่อยู่ระหว่างการชำระบัญชีจะสามารถรับผิดหรือถูกดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้หรือไม่

ในข้อนี้แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในระหว่างที่ทำการสืบสวนสอบสวน บริษัท เอ็ม-๑๕๐ จำกัด ผู้ถูกกล่าวหาได้จดทะเบียนเลิกบริษัทกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ โดยอยู่ระหว่างชำระบัญชี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๘ บัญญัติว่า ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัทจำกัดจะได้ยื่นจดทะเบียนเลิกบริษัทต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์แล้วก็ตาม แต่นาย ป. กรรมการผู้จัดการของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งยังคงได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ชำระบัญชีของผู้ถูกกล่าวหา ให้ถ้อยคำยืนยันว่า ขณะนี้ผู้ถูกกล่าวหายังคงอยู่ระหว่างการชำระบัญชี และยังไม่มีการจดทะเบียน เสร็จการชำระบัญชีแต่อย่างใด สถานะความเป็นนิติบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาจึงยังคงอยู่และสามารถถูกฟ้อง ให้รับผิดในทางอาญาได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสำนักกฎหมาย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ที่มีหนังสือตอบข้อหารือคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่า ตราบใดที่บริษัท

/ยังไม่จดทะเบียน...

ยังไม่จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีย่อมสามารถถูกดำเนินคดีอาญาได้ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะเป็นการผูกขาดทางการค้า แทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้ร้องทั้งสี่โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และเป็นผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใดอันมิใช่การแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำหลายกรรมต่างกันตามมาตรา ๒๕ (๒) และ (๔) และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เมื่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดกระทำความผิดทางอาญา กรรมการผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ถูกกล่าวหาจะต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ ในข้อนี้มาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้กระทำความผิด และต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลในเรื่องนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอม หรือตนได้จัดการตามสมควร เพื่อป้องกันเพื่อมิให้เกิดความผิดนั้นแล้ว ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ปรากฏว่า ขณะเกิดเหตุผู้ถูกกล่าวหา มีกรรมการผู้จัดการที่จดทะเบียนไว้กับสำนักทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ ราย ได้แก่ นาย ร. นาย ว. นาย น. และนายประธานฯ และกรรมการซึ่งลงชื่อผูกพันบริษัทได้ คือ กรรมการสองคน ลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราของบริษัท และได้ความจากการให้ถ้อยคำของ นายประธานฯ ว่า นายประธานฯ เป็นกรรมการและรองประธานกรรมการอาวุโสของบริษัท อ. และบริษัท อ. ได้มอบหมายให้นายประธานฯ ไปเป็นกรรมการผู้จัดการ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการของบริษัท เอ็ม-๑๕๐ จำกัด ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งบริษัท เอ็ม-๑๕๐ จำกัด เป็นบริษัทในเครือของบริษัท อ. โดยบริษัท อ. ถือหุ้นอยู่ในบริษัทเอ็ม-๑๕๐ จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ XX ในฐานะกรรมการของผู้ถูกกล่าวหา นายประธานฯ จะเป็นผู้กำหนดนโยบายด้านการตลาด การตั้งราคา และการตั้งเป้าหมายและจะเป็นผู้อนุมัติการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย (เอเยนต์) เท่านั้น ส่วนรายละเอียดอื่นจะให้พนักงานฝ่ายขายดูแล เท่ากับนายประธานฯ ได้มอบหมายให้พนักงานฝ่ายขายดำเนินการแทนในส่วนนี้ เมื่อต่อมาพนักงานของผู้ถูกกล่าวหาได้ดำเนินนโยบายทางการค้า และการตลาดตามนโยบายของผู้ถูกกล่าวหา ที่ห้ามผู้ร้องทั้งสี่จำหน่ายสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังคู่แข่ง และเมื่อผู้ร้องทั้งสี่ไม่ยินยอมปฏิบัติตามกึ่งจำหน่ายสินค้าเครื่องดื่มบำรุงกำลังตราเอ็ม-๑๕๐ ให้แก่ผู้ร้องทั้งสี่ นายประธานฯ กรรมการผู้จัดการและผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ถูกกล่าวหา ก็ได้แสดงพยานหลักฐานให้เห็นว่า การดำเนินการของพนักงานของผู้ถูกกล่าวหาข้างต้น เป็นการดำเนินการที่นายประธานฯ มิได้รู้เห็นยินยอม หรือนายประธานฯ ได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว คงให้การโต้แย้งลอย ๆ ว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายขายของผู้ถูกกล่าวหาที่จะดำเนินการได้เอง โดยไม่ต้องขออนุมัติจากนายประธานฯ ในฐานะกรรมการผู้จัดการของผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด ซึ่งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้วว่า การกระทำของนาย ด. และนาย ธ. พนักงานฝ่ายขายของผู้ถูกกล่าวหา มีผลผูกพันผู้ถูกกล่าวหา พฤติการณ์จึงฟังได้ว่า นายประธานฯ รู้เห็นและยินยอมให้พนักงานของผู้ถูกกล่าวหากระทำการที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยนายประธานฯ มิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าว ข้อโต้แย้งของนายประธานฯ จึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้น นายประธานฯ ในฐานะกรรมการผู้จัดการของผู้ถูกกล่าวหา และผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ถูกกล่าวหาจึงต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๔ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจึงมีความเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะเป็นการผูกขาดทางการค้า แทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้อื่น โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และเป็นผู้ประกอบธุรกิจกระทำการได้อันมิใช่การแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และเป็นการกระทำหลายกรรมต่างกันตามมาตรา ๒๕ (๒) และ (๔) และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และนายประธานฯ ในฐานะกรรมการผู้จัดการต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๔ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ให้แจ้งข้อหาและดำเนินการตามกฎหมายต่อไป รวมทั้งให้มีหนังสือถึงอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า